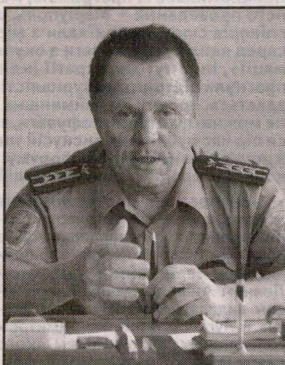

Окраса Полісся – Рівненський природний заповідник

Рівненський природний заповідник створили у 1999 році з метою збереження унікальних комплексів Полісся, що мають важливе наукове, природоохоронне та естетичне значення. Територія його складається з чотирьох окремих масивів: Білоозерський (Володимирецький район), Перебродівський (Дубровицький і Рокитнівський райони), Сира Погоня (Рокитнівський район), Сомино (Сарненський район). Це найбільші та найкраще збережені болотні й лісові масиви України, що розкинулись на площі 42289 га.

Жителі Полісся здавна селилися поблизу лісів і на болотах, що годували, захищали від ворогів, лікували. Щоб зберегти природу в первозданному вигляді, й трудяться працівники Рівненського природного заповідника. Із 2002 року його очолює Василь БАЧУК, справжній ентузіаст, який, здається, знає про ліси й болота все, може годинами розповідати про діяльність установи. Адже має й освіту відповідну – закінчив лісогосподарський факультет Української сільськогосподарської академії м. Київ, у Дубровицькому лісгоспі пройшов шлях від помічника лісничого до головного лісничого. Реалії ж поліського сьогодення такі, що можемо скоро перетворити край у пустелю завдяки несанкціонованому, варварському видобутку бурштину, адже старателі вже знищили не один гектар і землі, і лісу. Про те, чи зачепила «бурштинова лихоманка» заповідник, та про інші проблеми й поговорили з Василем Бачуком.

- Василю Анатолійовичу, за 17 років діяльності заповідника щось змінилося?

- Звичайно, чимало всього відбулося, стало тільки наше завдання – збереження цього прекрасного куточка України для нащадків. Адже природні заповідники, яких у країні лише 17, мають найвищу ступінь заповідності. Тут заборонено створювати зони відпочинку, вести будь-яку господарську діяльність... Наші науковці розробили спеціальні екологічні стежки для організованих екскурсій, відкрили музейну кімнату, щоб відвідувачі, любителі природи могли ознайомитись із представниками флори та фауни, серед яких багато червонокнижних видів. Адже природні заповідники покликані зберегти всю природу: і рослинність, і тварин. Науковці проводять тут свої дослідження, і успішно. На їх основі видаємо рекомендації, необхідні для діяльності держави в природоохоронній та екологічній сферах, у навчальних закладах проводимо просвітницькі заходи. Це зміст нашої роботи. Працюють тут 134 фахівці, функціонують 6 лісництв за місцем розташування масивів.

- Але ж вони займають території в чотирьох районах області...

- Так, якщо розподілити 42289 га на 49 лісових обходів, то на 1 лісничого в середньому припадає 863 га. Із яких 21000 – водно-болотні угіддя, інші – покрита лісом площа. З болотами легше. Наприклад, є лісництво в Перебродах Дубровицького району, де на 1 майстра лісу припадає понад 1000 га. Там практично 70% - болотний масив, що зберіг своєрідну рослинність і належить до водно-болотних угідь міжнародного значення.

- Така робота повинна гідно оплачуватися.

хівцям тощо. А ще до нас приїжджали вчені з різних наукових установ країни й закордоння проводити дослідження, переймати досвід. Торік придбали 5 комп'ютерів. Держава на це не виділяла жодної копійки. А цього річ завдяки тим, хто виступає за абсолютну заповідність, Кабінет Міністрів у березні своєю Постановою заборонив усі рубки в заповідниках. Відтак державного фінансування немає, рубки заборонили, тож навіть форму лісничим не можемо придбати вже 2 роки. Змушені не тільки згортати наукові проекти, а й шукати можливість купити пальне хоча б для пожежних автомобілів під час літнього пожежонебезпечного періоду.

- Який бачите вихід?

- Або належно фінансувати з державного бюджету, або дозволити рубки. Нині вносять зміни в санітарні правила в лісах України, але поки їх приймуть, можемо втратити заповідні ліси. Можна, звичайно, залучати спонсорські кошти, гранти, але в нинішніх умовах це теж складно. У нас планів дуже багато, але все впирається в фінансування. Агентство лісових ресурсів, куди належимо, нами не дуже переймається, бо в них, крім заповідників, ще є національні парки й інші установи. Тож варто було б перевести нас у Міністерство екології, щоб була єдина структура управління. Зараз усе тримається на ініціативі й ентузіазмі науковців, інших працівників, їх відданості справі, нашому другові – лісу. Тобто на таких ентузіастах, як заступник директора з наукової роботи Ростислав Журавчак, працівники охорони природно-заповідного фонду, які, отримуючи мінімальні зарплати, висококваліфіковано роблять свою справу, що має величезне значення і для самої держави, і для всіх нас. Адже більш-яка європейська краї-

- Не можу похвалитися високою заробітною платою, як, приміром, у лісовій галузі. Середня становить 3729 грн. Рівненський природний заповідник фінансується з державного бюджету, проте передбачених коштів вистачає лише на виплату заробітної плати. Ми ж здійснюємо охорону заповідної території від пожеж, лісокрадів, браконьєрів, тому маємо транспортні та витрати на паливе, запчастини. Якщо порівнювати у відсотковому співвідношенні, то держава фінансує нас на 30-35% від потреби.

- А як же наукова й інша робота, що потребує затрат, де на неї берете кошти?

- До цього року заробляли самі. В обсягах, що дозволяв закон, за погодженням із Міністерством екології, проводили певні санітарно-оздоровчі заходи — санітарні рубки (вирізки, суцільні) тих насаджень, що втратили цінність. Це становило всього 5-6 тис. кубометрів на рік, тобто по 1000 кубометрів на лісництво, відправляли деревину на переробку в Костопіль, де з неї виготовляли щепу. Щороку спеціальна комісія перевіряла, як проводимо ці рубки, чи вивозимо цінну деревину, й жодного разу не було зауважень. Це були кошти спецфонду в сумі десь до 1 млн. 300 грн., за які купували паливе для пожежних автомобілів, 4 тракторів, запчастини до них, утримували пожежні вежі, проводили наукові дослідження, також на відрядження фа-

на ставив за мету збільшувати охоронні території, щоб зберегти природні комплекси, що нам подарувала природа, для майбутніх поколінь. Для цього й забороняють там рубки, будівництво, відчуження земель і навіть збір ягід у промислових масштабах...

Хоча заповіднику всього 17 років, упевнений, наш науковий відділ — один з кращих у порівнянні з іншими такими установами країни. Приємно дивитися на заповідні ліси, де не господарює людина, не вміщується в природу. Бо саме через невміле або злочинне господарювання в лісах зараз маємо такі величезні проблеми з екологією. І тут все впирається в кадри. Високоосвічений фахівець, який добре знає наслідки своєї роботи, не завдасть шкоди природі. Варто віддати належне сарненським лісівникам, які прагнуть дотримувати всіх норм ведення лісового господарства, тобто є справжніми господарями і не дозволяють нищити ліси.

Маємо багато планів, співпрацюємо із закордонними колегами, тож навіть попри брак коштів з таким колективом однодумців, молодих, талановитих науковців вірю, що все задумане вдасться втілити в життя і нащадки нам подякують за збережені первозданні ліси й болота.

**Розмовляла
Світлана ЛЯШКО.
Фото Василя СОСЮКА.**